

Hightech MKB en het Topsectorenbeleid

In vervolg op de rondetafelbijeenkomst in Enschede willen wij de aandacht vestigen op de belangrijke rol van hightech MKB voor de innovatie in Nederland en op enkele effecten van het topsectorenbeleid die de rol van deze groep bedrijven negatief gaan beïnvloeden.

Nederland telt een groeiend aantal hightech MKB bedrijven. Dit zijn bedrijven die een universitair kennisniveau en wetenschappelijk aanpak combineren met ondernemerschap en een commerciële bedrijfsvoering. Deze bedrijven slaan een brug tussen de omvangrijke kennispoel en de markt door praktische toepassing ervan in concrete nieuwe commerciële producten. Zij doe dit voor zichzelf of in opdracht van anderen (hightech R&D). Deze bedrijven slagen er, in tegenstelling tot grotere bedrijven en instituten, wèl in om disruptieve technologie te introduceren. Zij zijn hiermee een essentiële factor in het innovatieproces en het doorbreken van de innovatieparadox.

Hightech MKB vormt een aparte groep, onvergelijkbaar met de MKB productiebedrijven in opleidingsniveau, professionaliteit en inventiviteit. Zij zijn door hun vooruitstrevende positie vaak in directe concurrentie met universiteiten en instituten, een strijd die zij afgelopen jaren met succes hebben gevoerd getuige de sterke groei (in aantal en omvang) van deze bedrijven.

Het Topsectorenbeleid houdt onvoldoende rekening met deze groep. Het beleid streeft naar verbetering van de innovatiepositie van Nederland en zou gericht moeten zijn op het wegnemen van innovatieknelpunten. Dat is echter niet zo: 1) Het beleid lost de bottlenecks voor innovatie voor hightech-MKB niet op; 2) hightech MKB zit niet te springen om diensten van DLO of TNO; 3) Het beleid veroorzaakt een onacceptabele verstoring van de concurrentie tussen hightech MKB en DLO/TNO. De vraag is of een hightech MKB bedrijf dat verregaand is aangewezen op contractresearch dat nu gratis door TNO en DLO wordt uitgevoerd dit wel kan overleven.

1) Bottlenecks voor hightech MKB worden niet opgelost

- Bottleneck van hightech MKB is niet kennis. Veelal is het kennisniveau binnen een hightech MKB even hoog of hoger dan dat bij TNO/DLO of Universiteiten.
- Er is heel veel kennis online beschikbaar en Nederland is niet de enige bron van kennis (slechts enkele %); kennis kan overal worden ingekocht;
- Bottlenecks binnen hightech MKB hebben te maken met cash geld:
 - o Voor echt nieuwe ontwikkelingen zijn nieuwe grootschalige pilots nodig die snel in orde grootte van 0,5-1 miljoen kosten;
 - o Introduceren van nieuwe technologie zit vast op ontwikkeling van nieuwe producten (NPD). Deze vereisen grootschalige multidisciplinaire ontwikkeling (voor een food product bv.: verpakking; technologie; product; markt; keten) en grootschalige trials in 'Food grade' omgeving. NPD is kostbaar;
 - o Dit is risicogeld waarvoor banken en VC's zich niet lenen;
 - o Een percentage van ca 50% subsidie/toeslag is in de huidige markt minimaal om dergelijke ontwikkelingen te kunnen financieren.
- MKB is meer gebaat bij samenwerking met hightech MKB's die naast inhoud ook ondernemerschap inbrengen en die zelf risico's mee durven nemen

2) Hightech MKB heeft een geringe behoefte aan diensten van bv. DLO en TNO

- Er zijn vele hightech R&D bedrijven die betere en goedkopere diensten bieden dan DLO en TNO en de taal van MKB spreken;
- DLO/TNO instituten (een enkele uitzondering) zijn onvoldoende praktijkgericht;
- zijn te duur (prijs/performance) en qua dealstructuur en doorlooptijd van contracten meer gericht op grote langdurige opdrachten (en dus grote bedrijven);
- De eenzijdige opstelling van instituten mbt eigendom van resultaten (IP, alle resultaten zijn van DLO/TNO) is prohibitief;
- Bottleneck voor MKB is toegang tot faciliteiten voor speciale metingen of verwerking of grootschalige productie. Omdat de instituten in de afgelopen 10 jaar niet meer hebben geïnvesteerd (gedesinvesteerd), is deze apparatuur tegenwoordig eerder te vinden bij hightech MKB;

Deze basale mismatch betekent niet dat hightech MKB geen baat heeft van GTI's en universiteiten, maar het gaat dan vooral om onderzoek dat nieuwe mogelijkheden genereert en niet al eigendom is van de grote bedrijven; Universiteiten en instituten dienen verder als een belangrijke opleidings-/rijpingsplaats voor personeel voor hightech MKB.

3) De concurrentie tussen GTI en hightech MKB wordt door het Topsectorenbeleid verergerd.

- hightech R&D bedrijven (lijst met voorbeelden hieronder) kunnen dezelfde diensten leveren als DLO en TNO en ook nog sneller en tegen een aantrekkelijker prijs;
- DLO en TNO hebben daarentegen enkele voordelen waardoor zij toch concurreren:
 - o Basisfinanciering/overheidssteuning (en bescherming);
 - o Toegestane hoge tarieven bij subsidies (incl eigen R&D; apparatuur; overhead; gebouwen);
 - o Waardoor het mogelijk is om continu een kritische massa op sommige (ook niet-commerciële) kennisgebieden te handhaven;
 - o Inzet van de met overheidsgeld opgebouwde IP portefeuille;
 - o Inzet van de met overheidsgeld gerealiseerde grootschalige pilotfaciliteiten;
- Het topsectorenbeleid veroorzaakt verstoring omdat hier bovenop bedrijven binnen een PPS ook nog gratis diensten van DLO of TNO krijgen terwijl zij moeten betalen voor diensten bij hightech MKB of hooguit 20-25% toeslag ontvangen;
- gevolg is dat de binnen hightech MKB (kostbaar) opgebouwde expertise (en niche) door dit beleid opnieuw opgebouwd wordt bij 'lowtech MKB' of grote bedrijven ism. DLO en TNO;
- En deze ook weer gaat concurreren met de hightech MKB;
- Dit is marktverstoring en geldverspilling en leidt tot frustratie van innovatie;
- hightech MKB heeft nu al vaak last van IP die binnen PPS met overheidsgeld is aangevraagd maar door de bedrijven niet gebruikt wordt (bv te disruptief).

Conclusies:

- Het topsectorenbeleid is niet interessant voor hightech MKB omdat dit geen behoefte heeft aan kennis van DLO of TNO;
- Het slechten van de werkelijke bottlenecks voor innovatie binnen hightech MKB vereist een instrument dat cash geld beschikbaar maakt tot een niveau dat minimaal 50% van de investeringskosten dekt;
- Het Topsectorenbeleid biedt geen level playing field: er is sprake van oneerlijke bevoordeling van DLO en TNO;
- Dit zal leiden tot een verslechtering van de positie van hightech MKB en afremming van innovatie ipv versnelling;
- Het beleid voedt de innovatieparadox en zal leiden tot verdere ophoping van IP op de planken van grote bedrijven.

Voorstellen voor wijziging van het beleid

Algemeen

- binnen een jaar: Level playing field (principe best buy) voor het gehele programma; ipv de voorkeurspositie van DLO en TNO;
- tarieven van instituten (=hoogte subsidie) gelijkstellen met MKB; uitgangspunt is salaris + 50% opslag;
- Geld als toeslagen (50%) voor diensten en/of grootschalige pilotfaciliteiten;
- IP van universiteiten/instituten moeten beschikbaar blijven voor ondernemers die deze commercialiseren. Op de plank leggen moet verboden worden.

Voor het MKB+ valorisatie-instrument (loket)

- Het FND instrument is een uitstekend uitgangspunt (en een relevante succesvolle pilot);
- Eenvoudige tender met eenduidige heldere criteria;
- Bij aanvraag en uitvoer minimaal bureaucratische regels;
- Gericht op samenwerking tussen hightech MKB geen gedwongen nering, vrije keuze obv best buy, lijst van potentiële aanbieders (diensten en faciliteiten);
- hightech MKB krijgt 50% toeslag (mag van Brussel voor innovatieve MKB tot 1 Mio); of 40% en de rest in de vorm van een lening;
- objectief makelen vraag /aanbod door actieve, daadkrachtige lokettisten/makelaars met ervaring en ondernemerschap (en niet uit TNO/DLO);
- IP principe: de betaler bezit. Professionele hulp bij opstellen eenvoudige contracten en IP onderhandeling;
- Toegespitst op echte innovaties, dwz. disruptieve/radicale verbeteringen ipv. lijnextensies;

Lijst met enkele voorbeelden van hightech MKB bedrijven, zomaar een greep:

BLGG

Blonk BV

Bodec BV

Cosine BV

Feed Innovation Services BV

GeneTwister

Keygene

HLB BV

LionIX

Louis Bolk instituut

Newtricious

NIZO

NMI

OMVE

Ojah BV

Chex Pascal BV

Phycom BV

TDI BV

TOP BV

Zetadec BV